

Therese Borssén

Åre rustas för tre miljarder kronor. Alpina VM ska ge Åre reklam och locka turister året om så att investeringarna ska löna sig även på sikt. För glasmästarna har det varit fullt upp att göra sedan lång tid, eftersom generösa ljusinsläpp och vid utsikt genom välisolerade fönster tillhör de vanligaste önskemålen hos beställarna.

Glasmästarnas Klondyke

Åre är stekhett! Alpina VM har just börjat och miljoner blickar vänds mot nu Åre. 400 miljoner TV-tittare väntas följa tävlingarna och på plats kommer upp emot 100 000 åskådare att fylla den lilla byn och pisterna upp mot Åreskutan för att följa Anja, Markus, Therese och André i deras medalj-jakt. **TEXT OCH FOTO MIKAEL ÖDESJÖ**

» Förberedelserna inför jätteevenemanget har varit många, långa och krångliga. Inte nog med att ekonomin ska gå ihop under mästerskapen, sedan ska förhoppningsvis turisterna fortsätta strömma till och befolka alla nya hotell, stugbyar och restauranger.

För bygg- och hantverkare i Åre med omnejd har det varit bråda dagar och trots att de varit många på plats har ändå bristen på hantverkare varit skriande.

ALLA GLASMÄSTARE PÅ PLATS

En av dem som fått tillbringa åtskilliga arbetstimmar i Åre är Thomas "Skepparn" Johansson på Östersunds Glasmästeri.

–Det är bara jobba och sova lite som gäller, pustar han, vars firma trots att man tappat kommunavtalet har fullt upp. Likadant är det för övriga Östersundsglasmästare. Alla finns på plats i Åre: Glas & Port, Lindgrens Glas, Mellgrens Glasmästeri, Glas & Ramar, Z-Glas och Söderbergs Glasmästeri i Järpen och så då också Östersunds Glasmästeri.

Befolkningen i Åre har sedan länge insett att inget kommer att bli som det en gång varit. Den från början pittoreska byn intill den mäktiga Åreskutan påminner »

Holiday Club erbjuder äventyrsbad, mini-golf och en mängd andra aktiviteter för året-runt-turism.

Station Åre är ett av de större projekten, där Thomas "Skepparn" Johanssons dokumentation omfattar tre sprängfyllda pärmar och där förstas problem att lösa hela tiden dykt upp. Bland annat visade det sig att det inte fanns någon konstruktion att hänga fasaden i. Bara gigantiska limträbalkar med fem meters mellanrum, så det blev till att göra en egen konstruktion för att kunna fästa fasaden.

idag snarare om hektiskt storstadsliv, och i jämtsk folkmun kallar man Åre för en förort till Stockholm och det lilla torget mitt i byn för Stureplan.

Visst är det gott om rika stockholmare, men det vimlar även av norrmän, finnar och så årets snabbaste växande utländska besökarkategori – ryssarna.

Och det som byggs i Åre är inga små sportstugor heller. De som bygger är företrädesvis rika storstadsbor och fjällstugor för 15–20 miljoner är inget ovanligt. Det finns till och med "stugor" som kostat uppemot 65 miljoner kronor.

TINADE MED VÅRSOLEN

För hantverksföretagen är det ofta trångt och bökgigt att jobba mitt bland turisterna och inte sällan i väder som är allt annat än gynnsamt.

– När vi höll på med stationsbygget här nere kom det vissa dagar nästan metervis med snö, eller så blåste det och var svinkallt. Vi stod utomhus i skoteroveraller med ett lite kikhål fram till och fick skotta fram partierna tre

fyra gånger om dagen emellanåt, minns Skepparn, vars humör och leder dock tinade i takt med att vårsolen till slut bjöd på lite värme.

Uppdragen i Åre har för Östersunds Glasmästeri gett många lärdomar och för Skepparn och hans manskap står det numera klart vad skillnaden kan vara mellan tio små jobb och ett stort.

– På de stora jobben kan de stora byggföretagen, Peab, Skanska m fl, köra över oss mindre entreprenörer och så kan det vara svårt att överblicka hela omfattningen vid stora entreprenader – risken att räkna bort sig är överhängande, menar han.

HUR FÄSTA FASADEN?

Nu har ändå Östersunds Glasmästeri tagit på sig bland annat storprojektet "Station Åre", med 800 kvadratmeter glas och metallpartier, ett jobb som gått bra men som också krävt mängder av dokumentation, möten och ändringar.

– När vi skulle montera fasaden visade det sig att »

Alla hantverkare inom en radie på tio femton mil har sedan länge arbetat i Åre. Att få tag på fler är stört omöjligt. Och arbetsmiljön är om inte kaotiskt så i alla fall väldigt rörig. Alf Karlsson och Joakim Hansson, Östersunds Glasmästeri, i måttartagen.

Station Åre, Åre Torg, Holiday Club, Time Share, Tott Hotell, "Greven's" Serveringsstuga i Röd-kullen, VM-liften, Brf Fresk och brf Olympia, Fjällgården, Max i Åre, Åre Reningsverk, Systembolaget, Konsum, Dählhuset, ja listan över nybyggen och om- och tillbyggnad är lååång i Åre.

» ett tiotal häckar, inget ihopsatt och med obegriplig märkning. Så där stod vi vid sågbordet i snöstorm och hade väl som bäst 4 meters sikt, suckar glasmästare Johansson och konstaterar att här finns nu alla varianter från enkelglas och isolerrutor till lamell, härdat och ljud- och brandrutor.

PLANERING OCH LOGISTIK

På plats i Åre rycker också andra byggföretag och byggherrar i glasmästarna. De behöver akut hjälp med både ena och det andra. Inte alltid glasmästerijobb heller.

– Man får ju fuska med lite av varje. Både vvs, plåt och snickeri. Så det är ju tur att man har en egen fastighet hemma i Östersund, där har vi fått öva oss på det mesta genom åren för att hålla den i skick, påpekar Thomas.

Klart är att det är pressade tider i Åre och att det mesta helst skulle ha varit klart igår. Det här kommer inte som en överraskning för honom, utan mer som en definitiv bekräftelse på att planering och logistik är A och O i företaget.

– Vi har alltid ansträngt oss för att kapa montagetider. Logistiken och planeringen är nyckeln till en stor del av framgången. Och om inte plan A funkar måste man ha en plan B och helst även en plan C, för är det något som är säkert vid glasjobb så är det att inget är säkert. Det ändrar sig alltid på något sätt, från leveranser till ändrade förutsättningar. Jag menar, ska vi sätta in ett skjutparti är det ju bra om golvet är klart, ler han snett och tänker på ett av uppdragen i Åre och även alla de gånger de knappt hinner sätta in glasen innan turisterna står på tröskeln med resväskorna och vill in i lägenheterna och stugorna.

MINDRE LYCKADE BYGGEN

Bland alla seriösa och duktiga företag som bygger i Åre finns det förstås en del lyckasökare på plats. Upphandlade av mindre nogräknade och/eller okunniga beställare. En av dem som fick kalla kårar vid ett besök på ett av de större nybyggena i centrala byn är Magnus Winegård, Schüco.

Peak Performance's VIP-lounge för mingelmys med enastående utsikt över Åre och pisterna.

– Det heter ju att satsningen i Åre minsann är långsiktig och man har till och med en "Vision 2011" för att understryka att det inte spekulationsbyggs bara inför VM 2007. Vid ett besök i Åre tittade jag närmare på ett av byggena och aluminiumpartierna i synnerhet och det var ingen vacker syn. Det som faktiskt fick mig att undersöka saken var avsaknaden av ett byggplakat, det vill säga vem som bygger, arkitekt etc.

– Aluminiumpartierna var minst sagt undermåligt tillverkade. Profilerna var förvisso isolerade, men med 5 mm isolersteg är de bättre lämpade i och utvecklade för Sydeuropa. Ett "svenskt" hakregellås från ett annat land hade monterats på plats och urtaget hade borrats för hand på platsen! Geringarna var inte limmade och det gick att se rakt igenom dem!

– Jag tycker det är tråkigt att man inte ställer högre krav på sina leverantörer från beställare/byggare. För produkter som dessa blir ingen nöjd och ger hela glasbranschen dåligt rykte! säger Magnus Winegård.

BÄST PÅ HÖSTEN

För Thomas "Skepparn" Johansson är detta ingen överraskning, han märker av konkurrensen från utlandet och menar att mycket på materialsidan är av samma goda kvalitet oavsett varifrån produkterna kommer, men att det förstås finns uppenbara risker i att stirra sig blind på priser och inte inse vad man köper.

Byggtempot i Åre kanske avtar något efter de senaste årens expansion, men att det kommer att fortsätta växa och ge jobb är inget han tvivlar på.

– På sätt vis saknar jag det gamla Åre, den lilla pittoreska byn, men samtidigt är det kul att vara med och bygga upp något nytt. Och allra finast är det på hösten med alla färger, den höga och klara luften, och – minimalt med turister. «